

Zoo debuteerde de scheikundige Dr Pil, op het tooneel (Blz. 507).

Het is eene zeer oude stad, die door de eeuwen heen dikwerf werd belegerd, ingenomen en verwoest, doch telkens uit haar puin weer oprees.

Zij is in Oosterschen trant heropgebouwd, sinds de laatste maal, in 1753, door Achmed Sjach, volgens een regelmatig plan en in de nabijheid van de plaats waar zich het vroegere Kandahar verhief.

Zij telt tal huizen van gebakken steen en is versterkt.

Een aarde wal, eene breede gracht en eene vesting omringen haar.

De belangrijkste gebouwen zijn een groote bazar in het midden van de stad en het praalgraf van voornoemden opbouwer van Kandahar, Achmed Sjach.

Zij ligt aan den grooten handelsweg tus-

schen Iran en Indië, en mag een zeer belangrijke nijverheid- en rijke handelstad genoemd worden.

De bijzonderste voortbrengselen bestaan uit vruchten, zijde en wijn.

In deze stad werden de reizigers, dank zij de brieven van aanbeveling, die Pil vanwege den vorst van Afghanistan had medegedragen en dank zij ook zijne betrekking aan het hof van den emir, door de overheden niet alleen met groote voorkomendheid ontvangen, maar tevens met diepen eerbied.

Slechts een paar dagen verbleven zij er, om de noodige rust te nemen, nieuwe rijdieren aan te koopen en er over te beraadslagen waarheen zij zouden gaan.

Verschillende wegen lagen voor hen open. Na de overheden en de gidsen rijp te heb-

ben geraadpleegd, werd er besloten te trachten Karatchi te bereiken, om van daar uit naar Europa en het vaderland te vertrekken.

Zoo verlieden ze, zonder eene gebeurtenis van belang te hebben beleefd, de stad Kandahar, op weg naar Kelat, de hoofdstad van Beloedsjestan.

Dit laatste vormt een zeer uitgestrekt gebied in Azië, grenzend ten noorden van Afghanistan, ten zuiden aan de Indische zee, ten westen aan Perzië en ten Oosten aan Pendjsjab en Sind.

De kust op de Indische zee is weinig bewoond en er bestaan geene havens.

Het binnenland is weinig bekend.

Er zijn geene rivieren van eenig belang, maar in den regentijd storten de bergstroommen zich met geweld door de groote kloven.

In het oosten worden de riviertjes afgetapt voor de besproeiing der velden.

Gemakkelijke wegen, door de dalen van de Bolan en de Moela heen, voeren naar Indië.

Het westelijke gedeelte heeft gebrek aan water.

Volgens Winkler Prins is het klimaat zeer verschillend, 's winters zeer koud, met sneeuw en ijs, 's zomers zeer warm.

In de zandwoestijnen, nabij de noorderlijke grens waait de Joeloh, een zeer gevreesde woestijnwind.

Er zijn weinig boomen. De bergtoppen zijn kaal en op de hellingen vindt men zelden dichte bosschen.

In de laaggelegen gedeelte wassen wilde olijven, amandel- en perzikboomen en de fruitsoorten der landen om de Middellandsche Zee gelegen.

De landbouw levert voornamelijk tarwe op, gerst, rijst, maïs, tabak, katoen en indigo.

Er worden veel paarden gefokt en naar Indië uitgevoerd.

Deze worden er, evenals de kameelen, tot lastdieren opgeleid.

In het wild leven er luipaarden, wolven, jakhalzen, tijgerkatten, geiten, schapen, ezels, antilopen, honden in groote troepen, beren, enz.

Aan mineralen bevat het land goud, zilver, koper, lood, ijzer, tin, aluin, salpeter en men vindt er ook zout.

De bevolking mag op 850,000 koppen worden geschat voor een grondgebied van 366,000 vierkante meters.

Zij bestaat uit Beloetsjen, Afghanen en Brahoëis, die de heerschende klasse uitmaken.

Alle Beloetsjen zijn zeer gastvrije menschen.

Zij wonen in tenten, leemen huizen of versterkte plaatsen.

De kleeding voor mannen en vrouwen, bestaat uit een hemd, dat tot over de knieën valt, en een wijde broek, beide van linnen of katoen — bij de vrouwen der rijken wel eens van zijde.

Zij bedekken zich het hoofd met eene muts en als zij op hun Paaschbest zijn uitgedoscht soms wel een tulband.

In den winter dragen de aanzienlijken een kaftan gevoederd met wat en de behoeftigen een gewonen mantel.

Hunne wapens zijn geweren, spiessen, zwaarden, dolken en schilden.

Zij zijn verzot op de jacht en ridderlijke oefeningen en ook op dansen.

De Khan — titel der kleinere vorsten in Mohammedaansch Azië — van Kelat is de gebiedster van heel Beloedsjestan, doch meer in naam dan in werkelijkheid.

Hij heeft een inkomen van dertig duizend pond sterling 's jaars en Engeland kent hem een jaargeld toe van vijf duizend pond, omdat het op zijn gebied krijgsstations mag oprichten en toezicht houden over het verkeer van den pas van de Bolan, waar een gevolmachtigde van den algemeenen Gouverneur van Engelsch-Indië heer en meester speelt.

In 1887 steunde de toenmalige Khan de Engelschen, toen zij in den strijd tegen Afghanistan door zijn gebied trokken.

Toen deze vorst, Khoerdadad genaamd, in 1893 een waar bloedbad onder zijne onderdanen aanrichtte en eerst en vooral al zijne ministers doodde — de man had misschien gelijk, want het is meer dan eens gebeurd dat de ministers van eenen vorst den dood verdienden — werd hij door de Engelschen afgezet.

Zijn zoon werd door hem op den troon gesteld, na hoogst waarschijnlijk de belofte te hebben afgelegd steeds een trouw dienaar van de Britten te zullen wezen.

Kelat, waar onze reizigers na een langen en moeilijken tocht, die zeker niet van gevaar was ontbloot geweest, aankwamen, ligt ongeveer tweeduizend meters boven den zeespiegel, in een dal van het Koerklekgtebergte.

Er heerscht een tamelijk ruw klimaat.

De stad is door oude, tot puin vervallen versterkingswerken omringd en bezit een oud fort.

De straten zijn er nauw en doornuyl, zoodat het er weinig gezond is.

De Khan heeft er zijne woonplaats, zoodat Kelat feitelijk als hoofdstad van Beloetsjan mag worden beschouwd.

Er zijn zoowat veertienduizend inwoners.

Handel en nijverheid zijn er van zeer weinig belang.

Nakoff was van plan met zijn klein legertje, want zoo noemde hij het troepje reizigers, hetwelk hij aanvoerde, denzelfden dag nog uit Kelat te vertrekken, om te trachten zoo spoedig mogelijk de stad Chikarpoer, in Engelsch-Indië te bereiken.

Het noodlot had er echter anders over beschikt.

Victoire had reeds dikwerf op den langen rijtocht, geklaagd van hevige pijn in het hoofd.

De laatste uren van den rit, alvorens zij Kelat binnenreden, moest zij zich aan de manen van haar rijdier vastklampen, om niet van 't paard te vallen, als verschrikkelijke duizingen in den kop haar heel en al overmeesterden.

Zij kloeg niet te veel, om de anderen niet tot last te strekken en niet te ontmoedigen, maar eens in Beloetjestan's hoofdstad, kon zij het niet langer volhouden.

Ondanks al de wilskracht die ze bezat, ondanks al de moeite die ze aanwendde om de kwaal meester te blijven, moest zij eindelijk toegeven.

Zij verloor het bewustzijn als ze pas uit den zadel was gesprongen en als Pil er na veel nuttelooze pogingen in gelukte haar tot bezinning te brengen, had ze zoo hevig de koorts, dat ze voortdurend ijde en niemand harer reisgenoten erkende, zelfs Janneken niet.

In eene vuile woning, die door een Kelatenaar aan de vreemdelingen was afgestaan geworden, werd het moedige meisje op een slordig en onrein rustbed neergelegd.

Het was een tegenslag, die Nakoff heftig aan 't vloeken kreeg, maar er was toch bitter weinig aan te veranderen.

Ze moesten te Kelat blijven tot Victoire weer in staat zou wezen de reis voort te zetten.

— Het ergste is, zei de Rus, dat we dagen en dagen verliezen, en ze ons in Rusland hoogstwaarschijnlijk goed zouden kunnen gebruiken, wij er groote diensten zouden kunnen bewijzen.

Elke dag, dien wij op reis verspelen, zou misschien in ons vaderland van veel beteeke-

nis voor de onwenteling kunnen wezen, als wij er waren.

De andere Russen beaamden dit gezegde, zoodat Daks zei:

— Wel, beste vrienden, zet de reis voort en dat degenen, die geen rechtstreeksch belang stellen in Victoire, u vergezellen.

Wij zullen uw pad volgen, zoodra het meisje zal hersteld zijn.

Ik bid er u om, verliest voor ons geen tijd, dien ge ginder zoo nuttig zult kunnen gebruiken.

— Neen, antwoordde Nakoff onmiddellijk, neen, ik wensch bij u te blijven tot ge in eene veilige haven zult aangeland zijn.

— Gij denkt dat, als we aan ons eigen lot overgelaten zijn, wij er niet in zullen gelukken, het vaderland te bereiken?

— Ik denk niets... Alleen wil ik er mij zelf van verzekeren, dat gij het zoover brengen zult.

Daks schudde en drukte den Rus de hand.

— Ik dank u, zei hij, en met des te meer innigheid, dat ik er overtuigd van ben dat we u noodig hebben, om in geene avonturen te sukkelen, die ons het leven of de vrijheid zouden kunnen kosten.

De Rus glimlachte en sprak:

— Neen, ge zijt mis, ik kan niemand onzer gezellen beletten een avontuur op te loopen, maar ik geloof dat ik reeds getoond heb de geschikte man te wezen om tegen de gevolgen van zulk een avontuur een dam op te werpen.

Daarom dan ook zullen we nog maar eenige dagen voegen, bij degene die we reeds verloren hebben op onzen tocht...

Dr Pil was wel een scheikundige van talent, maar dat liet hem echter niet toe geneesheer te wezen, en daar de koorts van minuut tot minuut bij Victoire klom, moest hij bekennen machteloos te wezen tegen het kwaad en besloot hij zulks aan zijn makkers mede te deelen.

— Ik kan voor het leven van Victoire niet langer instaan, zoo sprak hij.

— Het moet eene inlandsche koorts zijn, zei Nakoff, die de zieksponde genaderd was... Ik heb nooit iemand gezien die door deze kwaal aangetast was... Wat staat er ons te doen?... Hier in dat nest zal er geen dokter te vinden zijn... Misschien wel een Kelataansen kwakzalver, maar die is wellicht gevaarlijker dan de koorts zelf.

— We kunnen haar toch niet zonder zorgen laten sterven! kreet Janneken, die wijl de tranen hem op de wangen biggelden, zijne lij-

dende vriendin in de oogen staarde, die hem wijdgeopend schenen aan te kijken, maar die niets zagen en gloeiden van de koorts.

— Ik ga op zoek naar een geneesheer, sprak Pil, en of hij nu met Kelataansche heelmiddelen voor den dag komt of niet, ik denk dat hij toch iets beters voor Victoire zal kunnen doen dan wij, als we hier in vertwijfeling aan hare sponde blijven staan, om haar meer en meer door de kwaal te zien ondermijnen.

En hij verliet de woning.

Een halfuurtje later keerde hij terug, en moest een oogenblik naar adem snakken, eer hij een woord kon spreken.

— Welnu?... Hebt ge iets gevonden? vroeg Janneken, met een door angst en hoop aangedane stem... Komt er een dokter?

Pil knikte bevestigend.

En, als hij weer regelmatig adem kon halen en dan op verstaanbaren toon spreken ook, zegde hij:

— Er komt een geestenbezweerder.

— Wat vertelt ge! kreet Daks.

— Ik zeg, dat er een geestenbezweerder zal hier komen, de eenige sterveling die de koorts van Bloetjestan kan genezen.

— Er moet hier een dokter ontboden worden en geen toovenaar, zei Janneken.

— Dat is spoediger gezegd dan gedaan... Als ge te Antwerpen of te Parijs waart zou dat dadelijk te doen wezen, maar hier te Kelat behoort zulks tot het onmogelijke.

Ik heb het eenige dat wel mogelijk was, en nog al door het toeval geleid, uitgevoerd.

Een Kelatenaar heeft mij de woning gewezen van een agent van den Engelschen gouverneur van den pas van Balan of Bolon of zoo iets, omdat ik mij in 't Engelsch uitdrukte.

Ik heb den man thuis gevonden en hem medegedeeld wat ik verlangde te bekomen.

Hij heeft het hoofd geschud en gezegd:

— Op vijfhonderd uren in het rond zult ge geen geneesheer vinden.

— Moet het meisje dan sterven?

— Dat moet ze zeker, en eer er een paar dagen verlopen zijn, zal ze krankzinnig overleden zijn, tenzij ge den dokter van den Khan zoudt bij haar mogen voeren.

— Heeft de vorst een geneesheer?

— Dat juist wel niet, maar het is een geestenbezweerder en die heeft reeds vele menschen van de doodelijke koorts genezen.

Ik spreek van ondervinding: mijne vrouw lag stervensgereed en op een paar uren hielp de geleerde Kelatenaar haar van de kwaal af.

Kom, we zullen samen naar het verblijf van den Khan gaan om hem te verzoeken zijn arts te zenden.

— Het mag zooveel geld kosten als 't maar noodig is... Het meisje bezit millioenen.

— We zullen het beproeven.

Wij begaven ons naar de woning van den vorst, waar wij een goed onthaal vonden, daar de Engelsche ambtenaars er in een geur van heiligheid staan.

De vorst kregen we juist niet te zien, wel een der hooge waardigheidsbekleeders, wien ik, op aanraden van mijn Engelschen gezelschap, mijne gansche beurs in de hand stopte.

De vent zei dat hij niet gewoon was giften aan te nemen, maar dat hij, omdat het eene edele vreemde vrouw betrof, den Khan in haar voordeel zou aanspreken.

Hij behield echter mijne beurs en verwijderde zich met haast.

Een paar oogenblikken later kwam hij terug en deelde ons mede, dat de gebieder ons zijn toovenaar zou afstaan.

— Keer dadelijk huiswaarts, zoo sprak hij de geleerde arts volgt u op de hielen.

Ik heb den ambtenaar en den Engelschen beambte eenige woorden van dank toegesproken en ben in een adem naar hier komen geijld.

Als de geestenbezweerder mij op de hielen heeft gevolgd, dan moet hij snel kunnen loopen!

Een oude man trad op dit oogenblik in het vertrek.

Hij groette niemand en trad naar de sponde, waarop de lijderes, onsamenvangende woorden prevelend, uitgestrekt lag.

De toovenaar droeg een rood zijden kleed, als een hemd, dat hem tot aan de knieën reikte, en eene zijden broek, lichter rood gekleurd dan het bovenkleed.

Op zijn hoofd droeg hij een vurig rooden zijden tulband.

Zijn gelaat was geel en glad geschoren en haast hetzelfde als dat van al de lieden van zijn ras.

Men kon onmogelijk zeggen of hij vijf en twintig of wel zeventig jaar oud was.

Alleen een bril, waarvan de blauwe, ronde glazen, in hoornen ringen zaten, gaven hem een vreemd, eerder spotwekkend uitzicht.

In de hand droeg hij een koffertje, dat hij op den grond plaatste.

Hij staarde Victoire een langen stond aan.

Dan keerde hij zich tot de aanwezigen en maakte eene beweging, die duidelijk betee-

kende dat hij wenschte alleen gelaten te worden.

Allen verwijderden zich.

De geestenbezweerder trad naar de eenige deur van het vertrek en sloot deze.

De Rosse kon echter den lust niet weerstaan om te zien wat er in de kamer ging gebeuren.

Hij sloop op de teenen tot bij de deur en bemerkte tot zijne groote blijdschap dat deze verschillende reten vertoonde, langswaar men zeer wel kon nagaan wat er in de kamer plaats greep.

De toovenaar knielde op eenigen afstand van de sponde der lijderes en boog het hoofd, zoodat het de aarde bijna raakte.

Met de handen voor het gelaat, bleef hij geruimen tijd in die houding zitten.

Dan richtte hij zich op, ging driemaal rond het vertrek, in elken hoek knielend, de armen ten hemel richtend en eenige woorden roepend.

Daarna nam hij het koffertje, opende het, plaatste een soort komfoor in het midden van de kamer en sloeg vuur met een soort vuurslag.

Dadelijk vlamde in het komfoor een vuurtje op.

De man nam uit het koffertje eenige gedroogde planten, wreef ze in de handen tot kleine stukjes en wierp deze op het vuur, terwijl hij aanhoudend een soort gebed prevelde.

Eindelijk ging hij weer in dezelfde houding als de eerste maal plaats nemen.

De vlammen van het komfoor werden, zoodra de planten met het vuur in aanraking kwamen, helder groen.

Dat duurde slechts een oogwenk en dan verspreidde zich een dikke rook in het vertrek, zoo dik dat de Rosse niets meer onderscheiden kon.

Langzaam, zeer langzaam werd die rook dunner, het was als een gordijn dat werd opgetrokken, of liever langs twee kanten weggeschoven, en onze reiziger zag dat de geestenbezweerder nog immer op dezelfde plaats geknield zat.

Eindelijk stond hij recht, keek nog eene lange wijl de zieke aan en borg komfoor en vuurtoestel weer in zijn koffertje.

Hij trad buiten.

In gebroken maar toch verstaanbaar Engelsch richtte hij het woord tot Pil.

— De zieke kleine, zoo sprak hij, moet nu twee dagen en twee nachten slapen.

Niemand mag haar storen.

Luister wel naar mijne woorden, want wordt ze gewekt, dan sterft ze onmiddellijk.

Zoodra ze ontwaakt moet gij haar voedsel bezorgen en veel koelen drank.

Een paar uren later zal ze zoo gezond zijn als een vogel in de lucht.

En hij wilde zich verwijderen.

Daks nam eene beurs uit den zak en bood ze den toovenaar aan.

Deze weigerde met eene enkele beweging van het hoofd.

Hij stapte buiten en verdween.

— Wat een zonderlinge kerel is me dat nu! zei Daks. Een dokter die geen geld wil ontvangen. Zoek er mij zoo eens eenen in gansch Europa.

De Rosse verhaalde zijne makkers wat hij gezien had.

— Hebt ge betrouwen in dat comediespel? vroeg Mol.

— Ja, zei Pil, dat moogt ge hebben... Al zijn knielen en prevelen en bezweren zegt mij niets, maar de kruiden welke hij op zijn vuurtje in rook heeft doen vergaan, die doen me gelooven dat de vent een geneesheer kan wezen.

Waarom zou die rook zoo heilvol niet werken, als dranken, pillekens of andere geneesmiddelen, uit planten samengesteld?

Laat ons nu zijne bevelen stipt volgen en verhoeden dat Victoire door eenig gerucht gewekt worde.

— Ik zal bij haar waken, zei Janneken.

— We zullen ieder onze beurt hebben, sprak Mol, want ge kunt dat toch geen twee dagen en twee nachten volhouden.

Janneken trad op de teenen in de kamer, waarin de rook nu geheel verdwenen was, alleen een geur als van welriekenden wierook achterlatende.

Victoire sliep, de oogen gesloten.

Zij ademde regelmatig en geen spier vertrok nog op haar gelaat.

Dit laatste vertoonde in tegendeel eene zalige kalmte, als genoot zij een zoete rust.

De kruiden van den toovenaar werkten dus heilzaam.

— Als de man waarheid heeft gesproken, zei Daks tot Nakoff, dan kunnen we binnen een drietal dagen Kelat verlaten.

— Ik hoop het voor het meisje en voor ons terzelfdertijd, antwoordde de Rus...

— Wie lost er dezen avond Janneken af ? vroeg de Rosse.

— Ik zal het doen, zei Daks.

— En ik dan morgen vroeg, sprak Pil.

— Dan kunnen wij eens gaan kijken in dat vuile nest hier of er iets bijzonder te zien is, zegde de Rosse tot Mol.

— Dat is een gedacht.

— Ge gaat toch niet trachten het koffertje van den geestenbezweerder van eigenaar te doen veranderen ! spotte Daks.

— Een ezel stoot zichzelf geen tweemaal aan een gestolen koffertje, zei Mol, en daar ik beweer slimmer te wezen dan dat langoorig dier, moogt ge er gerust over zijn !

— Loop geene andere avonturen op.

— Ze hebben ons al te veel gekost... We gaan eene kleine wandeling doen en zullen geen mensch aanspreken of nergens binnentreden.

— 't Is noodig ook, want Nakoff begint ongeduldig te worden, wegens al het oponthoud dat wij hem berokkenen...

Mol en de Rosse beloofden nog eens zeer voorzichtig te zullen wezen en verlieten het woonhuis.

Zij kuierden door de enge straten, waar kleine woningen, allergrilligst van vorm en afmetingen, dan weer uitsprong makend op den belendenden gevel, dan weer een eind achter het naastbijgelegen uitspringend, nevens elkander stonden.

Groote vuilnishooopen lagen op den weg, doorkruist met waterloopen, waarlangs alle onrein vocht uit de huizen op de straat geloosd werd.

— Als hier de pest moet uitbreken, zei Mol, dan is heel de stad dood.

— Ik geloof het ook ! Ik zou niet willen veroordeeld worden om hier mijn leven te slijten.

— Ge zoudt het er niet lang uithouden, jongen.

— Dat geloof ik... Als ge hier 's avonds naar huis komt, moet ge onvermijdelijk de beenen breken.

— Zeker. Ik geloof dat die Kelatenaren in hunne kooi kruipen zoodra het donker wordt, en er niet meer uit te voorschijn komen, zoolang de zon niet aan den hemel hangt.

— Ik bemerk geen levend wezen op straat. Zouden ze hun heel leven lang binnen zitten ?

— Het zullen filosofen zijn, gelijk de Chinezen...

Als die een schotel rijstpap hebben, om hunnen honger te verzadigen, en een kop thee

ten einde niet van dorst om te komen, bezitten ze al wat ze verlangen.

Ze rusten als ze er lust toe hebben, werken zoo weinig mogelijk en als ze dood gaan, grijpt een engel uit den hemel hen bij hunnen haarstaart en draagt hen naar het verblijf der eeuwige gelukzaligen.

Zoo heb ik toch hooren vertellen.

En die kerels waren nochtans op alle gebied echt beschaafd, als wij nog tot de barbaren der eerste tijden behoorden.

Ze hebben alles doorgemaakt op deze wereld en het einde is eene gezonde filosofie geweest, die zegt dat het leven te kort is en niet de moeite waard om een ideaal na te jagen.

Het gemakkelijk hebben, tot we dood zijn, dat is het hoogste geluk.

Maar, ze gaan nu China op Europeeschen leest schoeien, en zoo zullen de gele staartmannen weer opnieuw in 't gareel wroeten en hun zoet bestaan moeten verwisselen tegen een strijd om het leven.

— Dan zijn ze te beklagen, meende de Rosse.

— Dat geloof ik !

We kunnen ons eigen tot voorbeeld nemen.

Hadt gij eens te Antwerpen bij uwen vader gebleven, in stede de wereld...

— Ge zijt vriendelijk bedankt voor uwen raad, onderbrak hem de Rosse.

Ik moest heele nachten de baan op, om eene droge korst brood te verdienen en een paar flesschen genever voor den oude.

En 't meerendeel 's morgens, als ik thuis kwam, verkleumd van de koude en halfdood van honger, ontving ik nog eene ranseling, omdat ik geen geld genoeg meebracht.

Neen, beste Mol, nu zijt ge er heelemaal nevens, met uwe filosofie.

Ik heb reeds veel afgezien, sedert ik, met Janneken op de vlucht ging en de wereld heb rondgereisd, maar ik zou hetzelfde doen, als ik nog herbeginnen moest.

— Laat ons dan aannemen, dat gij eene uitzondering zijt.

Maar ik ? Had ik niet beter gedaan knecht te blijven in 't een of ander groot huis te Parijs, waar nooit te veel werk is, de tafel uitstekend en een zacht bed de rust zoet maakt ?

— Dat geloof ik niet !

Ge zoudt niet weten, wat ge nu weet, niet gezien hebben, wat ge thans al hebt aanschouwd, geen genot van uw bestaan hebben gehad, zooals ge 't op sommige oogenblikken, te midden uwer avonturen hebt beleefd.

Gemakkelijker beteekent niet altijd gelukkiger, mijn beste Mol.

Ik was een domme, brutale straatjongen, die nooit voor iets goeds zou geweest zijn, en, meegetrokken door mijne makkers, wellicht op den slechten weg zou geraakt zijn.

Het reizen heeft van mij een heel ander mensch gemaakt en ik ben er gelukkig om!

— Ge kunt gelijk hebben!

Daarenboven, waarom daar al die woorden over verkwisten?

Gedane zaken hebben geenen keer, en of we 't ons nu beklagen of niet, we hebben dat bestaan achter den rug en we zijn op dit oogenblik ergens in de vuilste stad die Azië kan bezitten!

Ik vraag slechts een ding: dat Victoire spoedig geneze en wij hier spoedig weggkomen.

— Nu zijn we 't weer eens, beste jongen.

Ze waren nu in de bijzonderste straat van Kelat gekomen, die wat breeder en wat zindelijker dan de andere was.

De woningen leverden er ook een beter uitzicht op, en geleken min of meer op huizen voor menschen gebouwd.

Daar woonden eenige Europeanen en de straat leidde naar een soort plein, waar zich een bazar en het verblijf van den Khan bevond.

Een man, onberispelijk als Europeaan gekleed, kwam in de tegenovergestelde richting aangestapt.

Hij bemerkte onze twee mannen en naderde hen onmiddellijk.

Hij groette hen men den hoed af te nemen en vroeg in 't Engelsch:

— Behooren de heeren tot het gezelschap van de zieke jonge dame?

Zoo goed en zoo kwaad als 't ging hakkelde Mol in het Engelsch zijn antwoord uit.

De man scheen te bemerken, dat de jongen niet lang in die taal eene samenspraak zou volhouden en zette deze voort in het fransch, dat hij met een lichten Engelschen tongval sprak.

— Dat zal beter gaan, zei Mol. In die taal zal ik u al vertellen wat ge maar verlangt te weten.

— Ik ben te Parijs in 't consulaat als bediende geweest, deed de Brit opmerken, en daar heb ik jaren lang fransch leeren spreken. Verstaat ge mij?

— Dat zou ik gelooven, zei Mol.

— En hoe stelt het de zieke dame? Ik heb uwen makker naar het paleis van den Khan gevoerd, om den dokter te halen.

— Ze gaat goed, of liever ze rust kalm. Ik geloof dat die kerel er iets van kent.

— Ge moogt er zeker van zijn.

Mag ik u een kop thee aanbieden?

Het gebeurt zoo zelden dat men hier met een Europeaan kennis kan aanknoopen, dat ik nog wel een praatje met u zou willen doen.

— Halt, dacht Mol, nergens binnen, jongen, of ge loopt weer in 't verderf.

Het was zijn goede engel die zoo sprak, maar zijn booze engel daagde natuurlijk seffens aan zijne andere zijde op en fluisterde hem in het oor:

— Wat is me dat nu?

Waar ziet gij gevaar?

Het is een Engelsche ambtenaar, een man dus waarin ge volle betrouwen moogt stellen.

Heeft hij u niet uit den nood geholpen?

Heeft hij Victoire niet van den dood gered?

En nu zoudt gij weigeren met hem een kop thee te drinken dien hij u zoo voorkomend en hoffelijk aanbiedt!

Daar moet gij een echt pennevarken van een Mol voor zijn.

De goede engel wilde nog zeggen:

— Wees voorzichtig, ge weet hoe ge elders gevaren zijt, met uwe ooren te laten hangen naar dien kwaden geest!

Maar Mol zelf sneed hem het woord af en zei tot den Engelschman:

— Dat gaat?... Waar moeten we zijn?

— Een paar stappen verder, sprak de Brit, in het eenige theehuis van Kelat waar een deftig man den voet kan zetten en zonder ongediend kan buiten komen.

Er is tevens wel iets eigenaardigs te zien, als de spelers er zijn?

— De spelers?

— Ja, er bestaat een soort clubje, waar een paar Europeanen en een paar rijke Kelataansche ambtenaars bijeenkomen, en met de dobbelsteenen werpen, die een der Engelschen, want de twee blanken zijn landgenooten van mij, hier heeft medegebracht.

Ge zult er dan den zonderlingsten kerel zien, dien ge in heel Azië kunt ontmoeten.

Ik bedoel: John Nikkelbey.

Komt, ik zeg er niets meer van, ge zult hem zelf kunnen bewonderen.

Ze traden het zoogenaamd theehuis binnen, dat uit eene groote kamer bestond, waar eenige kleine zitbankjes tegenover zeer lage tafeltjes al den huisraad uitmaakten.

Een paar vrouwen, gekleed met een linnen overkleed en eene katoenen broek, die haa-

tot op de voeten viel, zoodat men moeilijk kon onderscheiden of het jongens of meisjes waren, dienden den thee op, met al wat er bij hoorde.

De Engelsche ambtenaar wisselde een paar woorden met de diensters en sprak tot zijne gezellen:

— Wij komen juist op 't gepaste uur... De spelers zijn reeds bijeen.

Hij stond recht.

En hij richtte weer het woord tot een van de vrouwen.

— Komt, we zullen eens gaan kijken.

Deze verwijderde zich en keerde terug met een soort ladder uit bamboe vervaardigd.

Zij plaatste de ladder tegen den boord eener opening, die de mannen nu ten einde van de zaal, in de zoldering opmerkten.

— Volgt mij, zei de Brit.

Zij klommen naar boven.

Daar was weer een vertrek, zoo ruim als datgene gelijkvloers, waar zij den thee gedronken hadden en dat de gelagkamer scheen.

In die bovenkamer was geen enkel meubelstuk.

Alleen was een dik tapijt op den vloer uitgespreid.

Op dit tapijt zaten vier mannen in een kring neergehurkt.

Als de Engelschman met onze twee reizigers uit de opening oprees, wierp hij de aanwezigen een goeden dag toe.

Een soort geknor antwoordde hem.

De spelers, want aanhoudend rolden de dobbelsteen over de tapijt, hadden den tijd niet om de nieuwe gasten te groeten.

Ze keken zelfs niet eens op.

Ze wisten dat men beneden voor niemand de ladder zou plaatsen, als het geen ingewijden gold.

Zij konden dus rustig doorspelen als er volk in de kamer kwam.

Mol en de Rosse keken met groote oogen naar de groep dobbelaars.

Het was een doodgewoon spel dat hen bezighield: ieder mocht driemaal met de steenen werpen, en bij iederen worp een of meer der vier steenen laten tellen.

Men noemt dat over 't algemeen het Engelsch spel.

Dat was het dus niet, wat de twee gezellen zoo verbaasd deed toekijken.

Neen, ze zetten zulke verwonderde kijkers op, omdat naast elken speler een hoopje gouden muntstukken te bespeuren was.

De inzet was steeds een of meer goudstuk-

ken en elk spel duurde slechts enkele oogenblikken, zoodat op korten tijd het eene hoopje veel grooter en het ander merkkelijk kleiner werd.

Een der Europeanen, die tot dan toe kalm had gespeeld, liet nu een verwensching hooren.

Hij had bemerkt dat zijn laatste gouden stukje in de handen van zijn makkers was overgegaan.

— Geen geluk vandaag! kreet hij... Ik speel niet meer!

— Dat is John Nikkelbey, fluisterde de Brit onze reizigers toe.

— Laat ge nu den moed al zinken? vroeg de andere Europeaan...

We zijn nog in vollen dag!

Wat zult gij den dezen avond doen en wat zijt ge van plan voor dezen nacht?

— Ik kom hier vandaag niet meer! riep de andere woedend.

— Wees kalm, John!...

Zeg me eens: wat kan u dat hoopje goud maken?

Zet u weer bij ons en laat de steenen over den vloer rollen.

— Ik heb geen geld meer.

— Wat zou dat?

Ge zult toch nog wel eenige goudklompjes bij u hebben, denk ik?

Of zijt ge dezen morgen niet naar uwe schatkamer kunnen gaan.

Dat maakt nog niets: wij vertrouwen u, we zullen u wel leenen.

Wat zegt ge er van?

John Nikkelbey ging terug zitten.

— Ik leen nooit iets, zei hij norsch.

En eenen der Kelatenaars het woord toesturend, vroeg hij:

— Hebt ge uwe balans bij u?

— Ja, die heb ik, klonk het antwoord, in moeilijk gesproken Engelsch.

De Beloetsj haalde eene kleine balans te voorschijn en plaatste ze op den grond.

John Nikkelbey knoopte zijn jas los en haalde een lederen zakje te voorschijn, dat op zijne borst met een lederen riempje bevestigd was.

Hij opende het en haalde eenige klompjes geel metaal te voorschijn.

— 't Is goud, fluisterde de Engelschman Mol en den Rosse toe.

De Kalatenaar woog het goud.

— Wat is het waard? vroeg John...

Zeg, oude Jood, fop mij niet, of ik plak u met uwe hersenen tegen den muur.

Ik moet de waarde hebben, heel de waarde, of ik zet hier nooit nog een voet!

Begrepen, oude dief?

De oude dief woog kalm voort, zonder een spier van zijn gelaat te vertrekken.

Dan zei hij een paar woorden, waarschijnlijk de som die hij voor het gewogen metaal wenschte de betalen.

De Engelschman werd weer woedend.

Zijn gelaat vertrok krampachtig en zijn oogen schoten als bliksemstralen.

— Nooit! kreet hij... Nooit!... Ge moet me tien pond meer betalen!...

De gele man grijnsachte.

Hij schoof het hoopje goud naar John op, als wilde hij het niet meer koopen.

— Jood!... Jood!... kreet deze laatste...

Gij zult hiernamaals wreed boeten, dubbele dief dat ge daar zijt.

Geef mij het geld en vaar wel met het goud, driedubbele schurk.

De Beloetsj betaalde, waarna hij het metaal en het balansje wegborg.

En de dobbelsteen rolden weer over het tapijt en de spelers bekommerden zich om niets meer dan hun spel.

— Zoo gaat dat hier alle dagen, zei de Britsche ambtenaar.

John Nikkelbey heeft een tegenslag van alle duivels en gaat hier nooit weg met een penny op zak.

Misschien kennen de anderen beter de dobbelsteen dan hij, want 't is verbazend welke hoge getallen zij steeds werpen.

— Maar, waarom komt de man hier dan elken dag terug?

— Hij is zoodanig verhangen naar het spel, dat hij niet zou kunnen leven, als hij niet dagelijks eenige uren met dobbelen kon doorbrengen.

— Wat doet hij te Kelat?

— Niets.

— Is hij dan voor zijn plezier hier?

— Zooals ge zegt.

— Hier in dat vuile nest! kreet Mol.

— Ja.

— Maar dan is die kerel gek!

— Des te meer dat hij rijk moet wezen, voegde de Rosse er bij.

— Dat is hij inderdaad.

Ik zal u in korte woorden zijne geschiedenis doen kennen, en dan zult ge er meer van be-

grijpen, want nu moet die man u een echt raadsel toeschijnen.

— Zeker wel, zei Mol. En een moeilijk op te lossen raadsel.

— Luistert dan.

John Nikkelbey is hier te Kelat gekomen als mijn voorganger, en de andere Engelschman die daar te dobbelen zit was zijn klerk, dat is te zeggen een bediende die hem in alles moest helpen, ook boodschappen doen en zelfs zich met de keuken onledig houden.

In een woord, William Pey, zoo heet hij, was de duivel-doet-al bij John.

Deze laatste was een goed ambtenaar, die slechts twee gebreken had, maar het waren er nog al van gewicht: hij dronk whisky met kruiken en was verhangen naar het spel.

Het was daarom ook dat de regeering hem, op verzoek van zijne familie, naar de afgelegenste streken had gezonden.

Zonder die twee gebreken zou Nikkelbey het in de diplomatie wereld ver brengen, want hij was een geleerde en verstandige kerel.

Hier kon hij niet te veel whisky drinken, daar hij bij elke zending uit Chirkarpoer slechts een klein fleschje geestrijken drank ontving.

En spelen kon hij alleen met zijnen bediende, die niets dan zijn loon bezat en zijnen meester dus niet lang het hoofd kon bieden, als hij de kans niet langs zijnen kant had.

Eenige maanden sleet John hier dat treurig bestaan en dacht er ernstig aan ontslag te nemen, om naar Engeland terug te keeren.

Hij verkwijnde hier letterlijk.

Opeens werd hij weer de man van vroeger en knoopte kennis aan met de twee Kelatsche ambtenaars die gij hier ziet en kwam hen dagelijks in dit theehuis opzoeken.

Het duurde niet lang of de twee mannen, die aan 't hof van de Khan zoo niet veel geld verdienen, er dan toch weten te kapen, kenden het dobbelspel en speelden met John voor groote sommen.

En ze wonnen, wonnen, dat er geen eind aan kwam, iets wat tot heden nog steeds het geval is, zoodat ik gis dat de sluwe Beloetsjen, misschien wel met de medewerking van hunnen toovenaar, de dobbelsteen doen rollen zooals de werpers het verkiezen.

Wat er ook van zij, op een paar dagen was Nikkelbey zijn geld kwijt.

Dan kwam hij met goudklompjes voor den

dag, zooals wij er hem daar straks uit zijn ledereu zakje hebt zien te voorschijn halen.

Als 't maar goud was, heette het bij de Kelataansche ambtenaars welkom.

Des anderendaags bracht een hunner een weegschaaltje mede en als John geen baar geld meer heeft, dan komt hij met zijne goudklompjes voor den dag.

Hij en zijn makker hebben ontslag genomen ik ben hierheen gekomen om hem op te volgen.

Er komen nu uit Chikarpoer talrijke zendingen met whisky voor John Nikkelbey.

Des avonds drinkt hij thuis van het geestrijke vocht tot hij er bij valt en William volgt trouw het voorbeeld van zijnen meester.

Zoodra ze hun roes hebben uitgeslapen, komen ze naar hier en verwittigen hunne gele medespelers.

Waar John dat goud vandaan haalt weet niemand, maar zeker is het dat hij ergens een ader van dat edel metaal moet ontdekt hebben.

Nu en dan trekt hij alleen het land in en niemand weet waarheen hij zich begeeft.

Meer dan een heeft reeds getracht hem te volgen — ik heb het ook beproefd — maar hij heeft het dadelijk in de gaten, doet dan een rijtoertje in den omtrek der stad en keert onverrichter zake naar huis terug.

En de spionnen zijn er aan voor hunne moeite.

— Dat begrijp ik niet, zei Mol.

De kerel zou toch beter doen, zijn geheim te verkoopen en terug naar Engeland te gaan, om daar van zijne millioenen te leven.

Hij kan te Londen toch zooveel spelen en drinken als het hem lust.

— Hier laat ieder hem met vrede en hij kan zich ongestoord aan zijne twee lievelingsbezigheden overleveren.

En meer verlangt hij niet op aarde!

Ik geloof dat John Nikkelbey een filosoof is en 't goed eindje vast heeft.

— Hij doet wat hij gaarne doet, zei de Rosse, en wat kan men meer betrachten?

Hij heeft overschot van gelijk hier te Kelat te blijven.

Ik heb daar die deugnieten goed in 't oog gehouden: Ze hebben eene bijzondere manier om de steenen te laten uit hunne hand glijden.

Het zijn bedriegers en de gezel van Nikkelbey is het met hen eens.

Daar ben ik zeker van!

Op dat oogenblik kwam een andere gele

kerel, door de valopening, in het vertrek en wisselde eenige woorden met een der Kelataansche ambtenaars.

Deze stond onmiddellijk op, na het geld dat voor hem lag te hebben bijeengescharreld, en verliet met den laatstgekome de kamer.

— Zoo hebben ze den armen Nikkelbey, die door den whisky verstomd dat niet meer bemerkt, ook weer beet, zei de Britsche ambtenaar.

Nu en dan komt er een bediende van het paleis hier, en met een oogslag heeft hij bemerkt wie van de twee Kelatanen het grootste hoopje goud voor zich heeft.

Tot dezen laatste richt hij dan het woord, om hem te berichten dat de Khan hem doet ontbieden.

En de gele deugniet is met het goud weg!

— Ik geloof, zei de Rosse, dat ik heb gesnapt hoe de schobbejakken de dobbelsteenen weten te zetten.

In den tijd, als ik met mijne harmonica door de straten van Antwerpen slenterde, heb ik meer dans eens, op een dorpel of een kelderveld, met jongens van mijn soort gedobbelde.

En we wisten dan ook, want de eene leerde het den andere, hoe we behendig weg de steenen op groote getallen gekregen, als we met een nieuweling te doen hadden.

Ik zou wel een partijtje met die lui willen aangaan.

Wat denkt ge er van?

Zouden ze er in toestemmen?

— Ik zal het vragen.

De Brit richtte zich tot John Nikkelbey en zei hem:

— He, heer Nikkelbey, er is iemand die met u een Engelsch spelletje zou aandurven.

De aangesprokene keek op.

— Waar is die waaghals?

— Hier, antwoordde de Rosse.

— Hebt ge veel goudvinkjes op zak?

— Dat gaat nog al.

— Zet u dan maar neder tot ge ze kwijt zijt.

— Wees voorzichtig, sprak Mol in het Vlaamsch.

— Dat zal ik... Trouwens, ik heb hier zes goudstukken... Zijn die er door, dan is 't gedaan... Maar dat zal niet...

De Rosse ging in den kring plaats nemen.

De steenen rolden.

Eenige minuten later bezat onze held reeds een twintigtal goudstukken.

De makker van John en de overgebleven Kelataansche ambtenaar keken den Rosse met booze blikken aan.

Ze hadden dadelijk bespeurd dat deze laatste zoo behendig was bij 't valschspelen als zijlie en er zelfs nog meer van kende...

Aanhoudend won de Rosse en hij had wel dra een gansch hoopje gouden stukken voor zich opgehoopt.

De Kelataansche ambtenaar had er nog veel minder schik in dan zijn Engelsche medespeler.

Eindelijk besloot Pey, die zijn stapeltje goud zag wegsmelten, als sneeuw voor de zon, er een einde aan te maken.

Hij nam het woord:

— Willen we 't spel staken? vroeg hij.

— Waarom? zei John.

— Ik heb pijn in 't hoofd gekregen en daarbij zie ik dat mijn geld zoo goed als op is

— Ik wil wel morgen voortspelen, sprak de Kelataan. Ik wensch heen te gaan, want ik heb in 't paleis 't een en ander af te doen.

— Mij goed, beaamde de Rosse. Ge laat mij de winst en ik heb dus weinig te zeggen.

Hij stak de klingelende muntstukken op zak en zei tot Mol en den Britschen ambtenaar.

— Ik zit er goed voor... Mag ik u een kop thee betalen?

Dit voorstel werd aangenomen en de drie mannen gingen terug naar beneden, om in de gelagkamer een tasje thee te drinken.

De Kelataan volgde hen en verliet groetend het theehuis.

John Nikkelbey en William Pey bleven op de verdieping achter.

Nauwelijks hadden de drie gasten op de lage bankjes plaats genomen, of hun aandacht werd gaande gemaakt door luid geroep boven hunne hoofden.

— Wat is dat? vroeg Mol.

— Niets bijzonders, antwoordde de Engelschman... 't Is John Nikkelbey die twist met zijnen onafscheidbaren gezelschap.

Dat is telkens zoo, als ze een gedeelte van den dag gespeeld hebben.

De steeds bezopen goudman verwijt dan zijn makker dat hij hem al zijn geld doet verliezen, dat hij valsch speelt.

Als ze nu terdege malkaar uitgescholden hebben, trekken zij op, om in de woning van

John zich weer te goed te doen aan eenige glazen whisky.

Men is hier gewoon aan dat lawaai!

En inderdaad, de twee Kelataansche meisjes schenen niet de minste aandacht te leenen aan het geroep en getier op de bovenkamer.

Eenige oogenblikken hield het aan, toen opeens de kreten: Help!... Moord!... zich lieten hooren.

Een zware bons op den vloer duidde aan dat iemand viel of neergeschoten werd.

Een luide kreet, die niets menschelijks meer had, trof het oor van het luisterend drietal.

De Rosse sprong op en ijldde naar boven.

Mol en de Brit volgden hem.

Op den vloer der zaal lag John Nikkelbey uitgestrekt.

Op het oogenblik dat de Rosse door de valopening in de kamer kwam, rolden een paar vloeken van Pey's lippen.

Hij liep naar het raam, opende het en sprong op de straat.

Mol knielde bij Nikkelbey, terwijl de Rosse en de Engelschman naar het raam sprongen.

Zij zagen den makker van den goudman vluchten, zoo snel het hem zijne beenen toelieten.

— Hij heeft hem gedood! kreet Mol... Hij is getroffen in het hart.

De man gaf inderdaad geen teeken van leven meer en zijn flanellen hemd kleurde zich op de borst bloedrood.

— Een dokter! riep Mol. Spoedig, want hij is in het hart getroffen.

— Ik loop naar het paleis van den Khan, zei de ambtenaar en spoedde zich naar beneden.

Mol nam zijn mes en sneed het hemd van den getroffene open.

Onder de borst vertoonde zich eene wonde, door een dolk veroorzaakt.

De gekwetste verloor veel bloed.

— Eer de geneesheer hier is, zei de Rosse, is de man doodgebloed.

Een der Kelataansche diensters verscheen in de kamer.

Zij droeg een vaas met water en doeken.

Mol wiesch de wond en legde er een doek met water op.

Langzaam kleurde de doek zich rood.

De gewonde opende de oogen.

Hij grèep de hand van Mol en drukte ze even.

— Ik dank u, stamelde hij.

Het was met moeite dat hij spreken kon.

— Het is met mij gedaan, voegde hij er bij.

— Zoo dadelijk komt de geneesheer van den Khan, zei Mol...

— Die kan niets meer voor me doen!

— Toch wel... Hij zal u redden...

Een flauwe glimlach kwam op de bleek lippen van Nikkelbey spelen.

— Het is met mij gedaan...

En plots al zijne krachten te zamen rapend, om te kunnen spreken, fluisterde hij met nauw hoorbare stem:

— Gij zijt een braaf mensch.

Luister goed wat ik u zeggen ga.

Ik wilde het geheim mede in mijn graf dragen, maar ik wil u beloonen voor uwe menschlievendheid.

Ik heb ook eens een Kelataan hulp geboden, als hij getroffen was geworden, en hij heeft mij het geheim medegeeld zooals ik het u thans zal kenbaar maken.

Verlies geen lettergreep van mijne laatste woorden... Let goed op...

Ik voel mijn einde naderen...

Een smartkreet onderbrak zijn gefluister.

Na eene poos hernam hij, nu en dan tusschen zijne woorden in zacht kreunend:

— In mijne woning... beneden in de eerste kamer... tafel...

De woorden kwamen niet meer uit zijne keel, daar hij bijna stikte in een gulp bloed, die hem uit den mond gutste...

— Linker... Link...

Hij strekte met eene krampachtige beweging de beide armen uit.

Het was alsof zijn lichaam gerokken werd. Vreeselijk vertrok zijn gelaat...

Een oogwenk duurde dat en de man was dood.

Op dit oogenblik verscheen de geestenbezwieder in de kamer.

Hij kwam bij Nikkelbey, staarde hem een stond aan en schudde het hoofd.

— Hij is dood, zei hij... Ik kan hier niets meer doen. 't Is te laat.

En hij verliet zonder nog een woord te spreken het vertrek.

— Ik heb het gedacht, zei Mol...

— Wat nu gedaan? vroeg de Rosse...

— Ik zal den Khan verwittigen van het gebeurde, sprak de Engelsche ambtenaar.

Dat zal echter weinig baten.

Er is hier geen politie en de gerechtsdienaars van den vorst zijn te vadsig om den

moordenaar op te zoeken, die zich wel spoedig uit de stad zal verwijderd hebben.

— Waarom heeft hij hem gedood?...

— Heeft hij niet meer gesproken, de gewonde? vroeg de Brit.

Mol wilde antwoorden en den ambtenaar mededeelen wat de stervende hem had toegesproken.

Maar de Rosse sneed hem het woord af en sprak:

— Hij heeft ons dank gezegd, omdat wij hem trachtten te verzorgen en is dan gestorven.

— De andere had er toch alle belang bij hem in 't leven te houden.

Hij had een onbekommerd bestaan, hetwelk het goud van Nikkelbey hem verschaftte.

— Een dronkemansdaad?

— Ik geloof het niet, sprak de Brit.

Wellicht heeft hij in woede, omdat John hem geen geld wilde geven, den dolk in den boezem van zijnen vriend gestooten.

Ik geloof echter dat hij het geheim van den goudzoeker heeft ontdekt en deze onschadelijk heeft willen maken, om alleen van het kostbaar metaal te kunnen genieten!

— Dan zou hij hem toch gemakkelijker kunnen vermoorden hebben in zijne woning.

— Zeker, maar nu, als hij mocht gevat worden, kan hij zeggen dat hij zich in wettige zelfverdediging bevond, dat Nikkelbey hem wilde mishandelen, dooden.

Hij kan ook zijn misdrijf wijten aan eene driftige opwelling te midden van een twist.

We zullen dat hooren, als de kerel ooit wordt aangehouden, maar dat zou hier een zeldzaam feit wezen.

Ik denk dat nooit iemand zal weten wat er eigenlijk aanleiding heeft gegeven tot den moord.

Nu, het boezemt mij weinig belang in.

Niemand zal iets verliezen bij het heengaan van dien man, die waarlijk het leven niet waard was!

Ik zal het noodige doen, vermits hij mijn landgenoot is en mijn voorganger was, om hem een graf te bezorgen en hetgeen hij na laat te verkoopen.

Heeft hij nog naastbestaanden, dan zorg ik dat ze de erfenis bekomen.

Ze zullen er niet veel mede doen, want Nikkelbey zal niets van waarde bezitten: zijn goud verloor hij regelmatig en thuis had hij niets noodig dan flesschen whisky.

Dat was de lijkrede die de Britsche ambte-

naar over het lijk van John Nikkelbey uitsprak.

De drie mannen gingen naar beneden en verlieten het theehuis.

Buiten nam de Engelschman van hen afscheid.

— Hewel? zei Mol, als hij met den Rosse alleen was... Hewel, kameraad?

En zijn gezelschap antwoordde op denzelfden vragenden toon, met een zelfde :

— Hewel, kameraad?

— Wat gaan we doen?

— Kan ik daar op antwoorden?

— Naar ons verblijf terugkeeren, willen we geen avontuurtje oploopen, dat ons maar duur zou kunnen te staan komen.

— Hoedat?

— Ik ben zeker dat we kans loopen bij den kraag te worden gevat, als die gele schobbejakken weten dat Nikkelbey vermoord is.

— Zijt ge krank in uwe bovenkamer?

— In 't geheel niet!... Gij hebt dien deug niet van een Kelataan zijn duiten afgewonnen, en kan hij u dat betaald zetten, dan zal hij niet nalaten het te doen.

Die gele apen zien er zoo valsch uit als katten.

— We hebben toch getuigen!

— Ja, dat zegt wat in zulk een dievenland! Ge weet dat we voor 't ongeluk geboren zijn, in deze streken.

Laat ons spoedig bij onze makkers terugkeeren, dat is nog het beste dat we doen kunnen.

De Rosse dacht een oogenblik na.

Dan zei hij besloten :

— Neen, ik ga niet dadelijk naar ons verblijf terug, Mol.

Gij kunt gaan, maar ik heb iets anders te doen.

— Wat dan?

— Ik ga de woning van John Nikkelbey trachten te ontdekken.

— Waarom?

— Wel, ik wil er 't een en ander vinden.

Herinnert ge u de woorden nog, die de stervende u heeft gezegd?

— Ja, min of meer.

— Ik kan ze u zeggen, zonder een enkel woord verschil.

— Laat hooren.

— In mijne woning... beneden in de eerste kamer... tafel... linker...

— Inderdaad, dat heeft hij gezegd... Maar wat heeft dat nu te beteekenen?

— Hij wilde een geheim mededeelen

— 't Waren woorden van een mensch die door de pijn aan 't ijen was gebracht.

— Geenszins... Hij heeft klaar en duidelijk gezegd : hij wilde u een geheim mededeelen, om u te beloonen voor uwe menschlievendheid.

— Ik geef dat toe, maar zeg me dan eens wat voor een geheim?

Zou ons dat belang hebben kunnen inboezemen?

— Ge ziet niet verder dan uw mopsneus lang is, beste Mol.

— Verklaar u nader.

— Denk aan de goudbron.

Mol was de heele geschiedenis vergeten, die de engelsche ambtenaar hun betreffende Nikkelbey had medegedeeld.

Hij keek met een spijtig gelaat zijnen makker aan en zei :

— Ik dacht er niet meer aan.

— Dat is al te sterk! kreet de Rosse.

Het geheim, dat de gewonde mij wilde toevertrouwen, gold natuurlijk zijn goudmijn.

Daarom wil ik eens in zijne eerste kamer beneden gaan kijken.

— Laat ons liever naar onze makkers wederkeeren, drong Mol nog aan.

We gaan weer slecht varen bij dat avontuurtje, beste makker.

Met eene van verbeterden ongeduld trillende stem sprak de Rosse :

— Gij kunt terugkeeren... Ik ga dan alleen... Ik wil weten wat er aan die tafel te zien is...

— Hoe zult gij de woning vinden?

— Dat weet ik niet... Hierbinnen zullen wij wellicht inlichtingen bekomen.

— In het theehuis?

— Ja, daar kwam Nikkelbey dagelijks en ze zullen daar wel weten waar hij woont.

— Misschien wel, maar gij spreekt geen Kelataansch en niemand kent daar Engelsch. ik ben er van verzekerd.

— Dat geeft niet... Ik zal me wel doen begrijpen door die treesjes in jongenskleeren... Gaat ge mede, ja of neen?

— Ik laat u in geen geval alleen.

Ze traden het theehuis weder binnen.

De Rosse wenkte een der dienststers en legde den vinger op zijn oor, om haar diets te maken dat ze goed moest luisteren.

De meid, die hem scheen te begrijpen, knikte instemmend.

— Nikkelbey, zei de Rosse langzaam, op iedere letter drukkend... N i k k e l b e y.

— Ja, knikte het meisje.

Dan trad onze held naar een der tafeltjes en een vinger in een kop thee doopend, teekende hij onbeholpen met het vocht een huisje, met dak, deur en vensters, zooals de kleine kinderen er op 't papier zetten, als ze eerst een potlood beginnen te hanteeren.

De Rosse wees op zijn schilderij en herhaalde :

— Nikkelbey...

— Ja, knikte de dienstster weer.

Daarna beduidde hij haar met allerlei bewegingen, dat hij verlangde naar de woning van Nikkelbey te gaan, en dat het meisje hem moest vergezellen, om hem den weg te wijzen.

Het duurde geruimen tijd, eer zij hem volkomen begreep, maar eindelijk gelukte het hem toch haar duidelijk te maken wat hij verlangde, want zij trad naar buiten en noodigde, ook met alle soorten bewegingen met de handen, de beide jongelieden uit haar te volgen.

Langs eenige nauwe straten leidde zij de twee reizigers tot bijna buiten de stad, in de buurt van een vervallen fort, en waar de huizen zeldzaam werden.

— Als die gele heks, zei Mol, ons maar niet ergens brengt, waar eenige van die schobbejakken ons op het lijf vallen, uitplunderen en misschien vermoorden!

— Ge wordt vreesachtig als een kind, spotte de Rosse...

Die kwaal hebt ge toch vroeger nooit gehad?

— De ondervinding leert...

— Schrik te krijgen, voleinde de andere.

Voor een kleine woning, eerder eene hut, bleef de theehuisbedienstster stil.

Zij wees het huisje aan.

— Nikkelbey? vroeg de Rosse.

Het meisje knikte bevestigend.

De Rosse gaf haar een goudstuk en deed haar teeken dat ze zich kon verwijderen.

De meid ging snel henen.

— Daar vangt ge nu weer wat schoons aan, kreet Mol.

— Ge laat het meisje teruggaan en ge kent niet eens den weg om weder te keeren.

— Toch wel, ik zal hem met veel gemak terugvinden en, gaat het niet, dan ben ik het eens met mijne moeder.

Met vragen komt ge overal, beweerde de goede vrouw steeds, en ze had gelijk.

Ge hebt het trouwens daareven gezien : met vragen heb ik de woonst van den dooden goudzoeker ontdekt.

Gelukkiglijk dat ik zoo degelijk het Kete-laansch spreek, en nog al zonder den mond open te doen.

— Wat zijn we er nu mede vooruit, dat we het huis van dien dooden Engelschman hebben gevonden?

Ge staat voor een gesloten deur.

— Mol, zei de Rosse met gemaakten ernst, gij zoudt een engel zijn geduld doen verliezen!

Als ge niet ophoudt met zagen, dan worden we nog kwade vrienden!

Wanneer ge vóór een gesloten deur staat, dan schelt ge of ge klopt aan, dan komt er iemand openen en ge treedt binnen.

Zoo gaat dat te Antwerpen en zoo zal dat te Kelat ook wel gaan, hoop ik.

Hij trad op de deur toe en trommelde er met den kneukel op.

Geen antwoord.

Dan gebruikte hij zijne vuist en klopte luid aan.

De deur werd geopend.

De Rosse liet een kreet van verwondering hooren, als hij bemerkte dat de man, die de deur geopend had, de Britsche ambtenaar was, die hen in het theehuis had gebracht.

Hij scheen geenszins op zijn gemak te wezen, als hij de twee makkers voor zich zag staan.

— Dat is toch wel Nikkelbey's woning? vroeg de Rosse na eene korte poos.

— Inderdaad.

— Mogen we even kijken, hoe het er gesteld is?

De Brit scheen veel lust te hebben om de twee jongelingen te beletten in het huis te treden.

Hij bleef in de deuropening staan, als om den Rosse den weg te versperren.

Maar hij dorst dat toch niet te doen en zei:

— Komt binnen.

— Die kerel bevindt zich hier ook om goud te zoeken, dacht onze held.

En hij zal dan ook wel gissen, dat wij met hetzelfde doel hier komen!

Ik moet trachten hem van dit denkbeeld af te brengen.

Hij zegde, als ze in de eerste kamer, zooals

de doode ze had genoemd, waren binnengetreden :

— Ik wil u rechtuit zeggen waarom ik met mijn makker Nikkelbey's woning heb opgezocht... Ge zult het nooit raden.

— Dat beken ik.

— Wel, 't is lang, zeer lang geleden, sinds ik nog een glasje whisky heb mogen proeven, en ik zei zoo tot mijn kameraad :

Die doode kerel heeft wellicht in zijn huis nog wel een paar stoopjes van dat smakelijk vocht, en hij zal er geen plezier meer van hebben.

Laat ons eens even gaan zien of we er geen lekkeren slok in zijne plaats en op het welvaren zijner ziel kunnen drinken.

— Wel, om u de waarheid te zeggen, zei de Brit, ik ben hier met hetzelfde doel gekomen en ik heb den buit gevonden.

— Hoe dat wil samentreffen!

Hij liegt als een tandentrekker, dacht de Rosse, maar toch niet sterker dan ik!

De Engelschman haalde uit een kleine kast, die in den muur als verborgen was, en waarvan men de deur op 't eerste zicht niet bemerkte, eene kruik en glazen te voorschijn.

Er werd geklonken en gedronken.

— De moordenaar moet reeds voor mij hier geweest zijn, zei de Brit, want als ik in de woning trad, was alles het onderste boven geworpen.

De kerel heeft wellicht geweten dat er 't een en ander verborgen was en alvorens uit Kelat te vluchten, heeft hij dat nog in duizend haasten komen halen.

't Is het loon voor zijn misdrijf dat hij is komen wegnemen!

— Best mogelijk.

— Buiten de kruikjes whisky is er hier niets meer te vinden, dat eenige waarde heeft.

Ik ga een paar mannen ontbieden, om alles op een voertuig te laden en naar den bazar te laten brengen.

Daar kan 't verkocht worden en ik zoek de erfgenamen wel per brief op.

Wilt ge mij een dienst bewijzen?

— Met veel genoeg.

— Een half uurtje hier blijven, bij de kruik whisky?

— 't Is in goed gezelschap!

— Ik ga terug naar de stad, om het noodige te doen voor het weghalen der armzalige meubeltjes.

— Opperbest.

De Brit verliet de woning van wijlen John Nikkelbey.

— Nu zitten wij hier schoon, zei Mol.

De Rosse antwoordde niet.

Hij was in gedachten verslonden.

— Wat gaan onze makkers denken, herenam zijn gezelschap, als ze ons niet zien wederkeeren?

De andere schoot uit zijn gepeins op.

— Ze hebben het denken aan hun eigen, sprak hij kortaf, wat beduidde dat hij zeer zenuwachtig was geworden.

De deugniet van een Engelschman heeft hier naar 't geheim gezocht.

Het vertelseltje van den moordenaar, die langs hier gekomen is, om alles overhoop te smijten, houdt geen steek, want de Brit is onmiddellijk naar hier geloopt.

De vent heeft niets ontdekt en nu gaat hij de meubeltjes naar zijne woning laten voeren, om ze met zorg en ongestoord te kunnen onderzoeken.

Ik heb de neus van een speurhond, Mol, en ik geloof dat ik Daks in zulke zaken ver zou vooruit zijn.

Een half uurtje zal de John Bull wegblijven.

Als ik nu maar kon gissen wat Nikkelbey heeft willen beduiden met zijn «tafel» en «linker»...

We bevinden ons in de eerste kamer en daar staat de tafel.

Dat komt uit, maar die «linker», daar kan ik geen kop aan krijgen!

Wat wil dat nu toch zeggen : tafel... linker... linker... tafel...

Begrijpt gij er iets van, Mol?

— Misschien wel.

— Zeg het dan dadelijk, vóór die Engelsche ongeluksvogel hier terugkeert en er met de tafel van onder trekt!

— Een tafel heeft een linker kant en een linker poot.

— Hebt ge dat alleen gevonden?

— Ja, en ik zal misschien nog wel iets anders vinden ook, al heb ik geen neus van een speurhond zooals gij.

Hij naderde de tafel en klopte met de vuist op het dekblad, op alle plaatsen, zonder den minsten uitslag.

— Daar zit het niet, sprak hij, maar er blijven ons nog de pooten.

— De linker poot moet...

— Als ge me kunt zeggen, Rosse, waar de

linker kant van deze tafel is, dan laat ik me kappen.

Als ge hier staat, is de linker poot ginder, en als gij daar staat, is hij hier.

— Ge hebt gelijk.

— Dus, poot voor poot.

Hij klopte met de vuist tegen een der pooten.

— De tafel staat vast op of in den planken vloer zei hij... Zie maar...

Hij beproefde het meubel te verplaatsen, maar gelukte er niet in.

De vier pooten waren inderdaad aan den vloer vastgehecht.

— Die vierde, kreet hij verheugd, die vierde is de linker!

— Waarom?

— Omdat hij niet van den grond komt. Daar moet eene reden voor bestaan.

Zien we nu of we 't ding niet op dien eenen poot kunnen doen draaien.

Dat gaat!

Inderdaad, hij kon het meubel tegen den muur brengen, terwijl de eene poot steeds aan den grond vastbleef.

Op dit oogenblik sprong de Rosse een paar stappen achteruit.

Vóór zijne voeten, op de plaats waar de tafel gestaan had, opende zich eene val, doordat eene plank van den vloer als door eene onzichtbare hand werd weggeschoven.

Eene ondiepe holte, met eene opening van omtrent een halven vierkanten meter in den vloer, vertoonde zich aan de verbaasde blikken van de twee jongelieden.

— Hewel? zei Mol.

— Ge zijt slimmer dan ik!

— Laat ons nu zien wat er in te vinden is...

— Goud wellicht.

Ze knielden beiden en keken in de opening.

Er bevond zich een houten bakje in, een kistje van wit hout, zooals men er gebruikt om gedroogd fruit te verzenden.

Het had geen deksel.

In dat bakje lag een rol.

— Het schijnen papieren te wezen, zei Mol, die het voorwerp uit zijne bergplaats nam.

— Berg ze weg.

— Laat ons even kijken.

— Neen, dat kunnen we thuis wel doen...

Onze vriend de Engelschman kan ieder oogenblik hier terug verschijnen.

Kom, laat ons de tafel weer terug op hare plaats zetten.

Het geheim dragen we mede.

Mol lichte weer het meubel op en trok het naar zich toe.

De opening sloot zich en was geheel onzichtbaar als de tafel op hare vroegere plaats was teruggedraaid geworden.

De Rosse had de rol met papieren gegrepen en ze op zijn boezem, onder zijn jas geborgen.

Daarna schonk hij een glaasje whisky in en bracht het juist aan den mond als de Engelschman terug in het vertrek trad.

— Is er toch nog wat voor mij in?

— Zeker... Op uwe gezondheid.

— Eerst morgen zullen er arbeiders met een voertuig kunnen komen... In den vroegen morgen zal ik hier wezen... Ik zal de deur goed sluiten... Gaat gijlie met mij mede?

— Natuurlijk... We hebben geen lust om hier te blijven wonen.

Onderweg zei de Engelschman:

— 't Is toch erg spijtig dat Nikkelbey zoo snel den geest heeft gegeven.

Het geheim van zijn goudader is nu mischien voor eeuwig met hem naar het graf, tenzij Pey het kent.

Dat geloof ik echter niet, want op dat punt was de goudman te wantrouwig.

— 't Is meer dan spijtig, beaamde Mol.

— Had hij nog eenige oogenblikken langer geleefd, hij zou misschien toch iets hebben medegedeeld, voegde de Rosse er bij.

Aan de woning, waar de reizigers hun intrek hadden genomen, namen zij afscheid van den Brit, en werden op een welgemeend juichen van hunne makkers ontvangen.

— Wij dachten dat ge weer een avontuur had opgelopen, zei Daks.

We waren reeds gereed om op zoek te gaan.

— Buiten de stad geraakten, we zoowat verdoold, maar men bracht ons weer op den rechten weg, en nu zijn we ongedeerd en hongriger als wolven hier terug.

Als ze wat gegeten hadden, begaven Mol en de Rosse zich naar eene kleine binnenkoer, die de woning in twee verdeelde, en waar zich een soort afdak bevond, waaronder een vuilnishoop lag...

Daar haalde de Rosse de rol te voorschijn, die hij steeds onder zijn jas bewaard had.

Het was een kartonnen buisje, waarin een opgerold papier zat.